



SNAS

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ AKREDITAČNÁ SLUŽBA

METODICKÁ SMERNICA NA AKREDITÁCIU
METHODICAL GUIDELINE FOR ACCREDITATION

EA DOKUMENT PRE UZNÁVANIE OVEROVATEĽOV
PODĽA SMERNICE EÚ ETS
(EA-6/03 M: 2013)

EA DOCUMENT FOR RECOGNITION OF VERIFIERS
UNDER THE EU ETS DIRECTIVE
(EA-6/03 M: 2013)

MSA–V/04

Vydanie: 1

Aktualizácia: 0

BRATISLAVA

február 2014

Táto metodická smernica je prekladom dokumentu EA-6/03 M: 2013: EA dokument pre uznávanie overovateľov podľa smernice EÚ ETS.

*Preložil: Mgr. Marta Rákociová
Ing. Juraj Randus*

Preskúmal: Ing. Renáta Kuťková

Schválil: Mgr. Martin Senčák – riaditeľ SNAS

Účinnosť od: 1. februára 2014

Táto MSA neprešla jazykovou úpravou.

Metodická smernica na akreditáciu sa nesmie rozmnožovať a kopírovať na účely predaja.

Dostupnosť MSA: <http://www.snas.sk/>

Ciel'

Tento dokument bol pripravený pracovnou skupinou pod vedením Certifikačného výboru Európskej spolupráce pre akreditáciu (EA) (European co-operation for Accreditation (EA) Certification Committee) za účelom uľahčenia koordinovaného prístupu k uznávaniu overovateľov podľa smernice EÚ ETS 2003/87/ES a dodatkov, Nariadenia pre monitorovanie a ohlasovanie (EÚ) č. 601/2012 (MRR) a Nariadenia pre akreditáciu a overovanie (EÚ) č. 600/2012 (AVR).

Autorstvo

Táto publikácia bola napísaná pracovnou skupinou Certifikačného výboru EA.

Oficiálny jazyk

Publikácia môže byť preložená do iných jazykov, ako je požadované. Verzia v anglickom jazyku ostáva definitívnou verziou.

Autorské práva

Autorské práva k tejto publikácii sú držané EA. Publikácia nemôže byť kopírovaná pre ďalší predaj.

Ďalšie informácie

Pre ďalšie informácie ohľadom tejto publikácie môžete kontaktovať vášho národného člena EA alebo predsedu Certifikačného výboru.

Prosím, aktuálne informácie hľadajte na webovskej stránke: <http://www.european-accreditation.org/>

Kategória: Procedurálne dokumenty členov

EA-6/03 je záväzný dokument.

Dátum schválenia: 19 november 2013

Dátum implementácie: okamžite

Tento dokument musí byť implementovaný pre všetky overovacie aktivity týkajúce sa obdobia obchodovania začínajúceho 1. januárom 2013.

Prechodné obdobie: žiadne

Predslov

Tento dokument bol pripravený pracovnou skupinou pod vedením Certifikačného výboru Európskej spolupráce pre akreditáciu (EA) za účelom uľahčenia koordinovaného prístupu k akreditácii overovateľov zhody s EN ISO 14065 Skleníkové plyny. Požiadavky na validačné a overovacie orgány na účely ich akreditácie alebo iných foriem uznávania v súlade s nariadením pre akreditáciu a overovanie (EÚ) 600/2012 (AVR) o uznávaní orgánov overovania podľa smernice EÚ ETS 2003/87/ES Európskeho parlamentu a Rady.

Dokument bol zostavený v súlade s obsahom a číslovaním EN ISO 14065 Skleníkové plyny. Požiadavky na validačné a overovacie orgány na účely ich akreditácie alebo iných foriem uznávania.

Tento dokument musí byť používaný národnými akreditačnými orgánmi, ktoré hodnotia a akreditujú overovateľov uskutočňujúcich oficiálne predvedenie ich spôsobilosti a nezávislosti pri vykonávaní overovania v súlade so špecifikovanými požiadavkami v EN ISO 14065 Skleníkové plyny. Požiadavky na validačné a overovacie orgány na účely ich akreditácie alebo iných foriem uznávania a AVR.

Pojem „musí“ sa v rámci tohto dokumentu používa na označenie tých ustanovení, ktoré sú vo vzťahu k požiadavkám smernice EÚ ETS, AVR alebo Nariadenia pre monitorovanie a ohlasovanie (MRR) záväzné. Pojem „mal by“ sa používa na označenie usmernenia, ktoré, hoci nie je záväzné, je poskytnuté ako uznávaný prostriedok na splnenie požiadaviek, ako je tomu v prípade uverejnených Usmerňovacích dokumentov z Komisie.

Usmerňovacie dokumenty a vzory vypracované Komisiou by mali byť používané napriek tomu, že sú definované ako právne nezáväzné, nakoľko sú považované za uznávaný prostriedok na splnenie požiadaviek AVR, ako aj za dôležité nástroje na dosiahnutie a zabezpečenie harmonizácie.

Overovatelia, ktorých systémy sa v akomkoľvek ohľade neriadia týmto dokumentom alebo Usmerňovacími dokumentmi a vzormi, vypracovanými Komisiou budú spôsobilé na akreditáciu iba vtedy, ak môžu preukázať, že ho spĺňajú rovnocenným spôsobom. Toto overovateľ a neoslobodzuje od dodržania EN ISO 14065 a AVR.

Obsah

Predslov.....	4
1. ÚVOD	7
2. NORMATÍVNE ODKAZY	7
3. TERMÍNY A DEFINÍCIE	7
4. ZÁSADY	8
5. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY	8
5.1 Právny status	8
5.2 Právne a zmluvné záležitosti	8
5.3 Riadenie a záväzok manažmentu	8
5.4 Neustrannosť	8
5.4.1 Záväzok neustrannosti	8
5.4.2 Zabránenie konfliktu záujmov	8
5.4.3 Mechanizmus dohľadu nad neustrannosťou	8
5.5 Krytie finančných záväzkov a financovanie	9
6. SPÔSOBILOSŤ	9
6.1 Manažment a pracovníci	9
6.2 Spôsobilosť pracovníkov	9
6.2.1 Monitorovanie výkonnosti	9
6.3 Štruktúra pracovníkov	10
6.3.1 Všeobecne	10
6.3.2 Vedomosti validačného alebo overovacieho tímu	10
6.3.3 Technická odbornosť validačného alebo overovacieho tímu	10
6.3.4 Odbornosť validačného alebo overovacieho tímu v súvislosti s auditom údajov a informácií	10
6.3.5 Špecifická spôsobilosť validačného tímu súvisiaca s projektom týkajúcim sa skleníkových plynov	11
6.3.6 Špecifická spôsobilosť overovacieho tímu súvisiaca s projektom týkajúcim sa skleníkových plynov	11
6.3.7 Špecifická spôsobilosť vedúceho validačného alebo overovacieho tímu	11
6.4 Využívanie externých validátorov alebo overovateľov	11
6.5 Osobné záznamy	11
6.6 Outsourcing	11
7. KOMUNIKÁCIA A ZÁZNAMY	11
7.1 Informácie poskytované klientovi alebo zodpovednej strane	11
7.2 Oboznámenie klienta alebo zodpovednej strany s ich zodpovednosťami	11
7.3 Zachovávanie dôvernosti	11
7.4 Verejne dostupné informácie	11
7.5 Záznamy	11
8. PROCES VALIDÁCIE ALEBO OVEROVANIA	11
8.1 Všeobecne	11
8.2 Príprava	12
8.2.1 Neustrannosť	12
8.2.2 Spôsobilosť	12
8.2.3 Zmluva	12
8.2.4 Vymenovanie vedúceho tímu	13
8.3 Začiatok procesu	13

8.3.1 Výber validačného alebo overovacieho tímu.....	13
8.3.2 Komunikácia s klientom a zodpovednou stranou	13
8.3.3 Plánovanie.....	13
8.4 Validácia alebo overovanie	16
8.4.1 Analýza procesu (hlavná časť overovania).....	16
8.4.2 Návštevy na mieste.....	16
8.4.3 Iné overovacie aktivity	17
8.4.4 Ukončenie overovania a zistenia.....	17
8.4.5 Nesprávne údaje a nehody	17
8.4.6 Podávanie správ overovateľom.....	18
8.4.7 Overovacia správa	18
8.5 Preskúmanie a vydanie vyhlásenia o validácii alebo overovaní	18
85.1 Proces previerky	18
8.5.2 Zadanie emisných hodnôt do registra.....	19
8.6 Záznamy.....	19
8.7 Skutočnosti zistené po vydaní vyhlásenia o validácii alebo overovaní.....	20
9 ODVOLANIA	20
10 SŤAŽNOSTI	20
11 OSOBITNÉ PRÍPADY VALIDÁCIE ALEBO OVEROVANIA.....	20
12 SYSTÉM MANAŽÉRSTVA	20
Príloha A – Nestrannosť a nezávislosť (normatívna).....	21
Príloha B – Plán overovania - podrobnosti (normatívna)	22
Príloha C – Overovací výkon pri opakovaných overovaniach (informatívna)	25
Príloha D – Faktory ktoré treba brať do úvahy pri stanovovaní času a vzorkovania dát (normatívna)	27
Príloha E – Skreslené údaje a nehody (informatívna).....	29
Príloha F – Odkazy (informatívna).....	31

1. ÚVOD

Tento dokument musí byť akreditačnými orgánmi používaný na hodnotenie overovateľov, ktorí overujú ročné správy o emisiách a správy o tonokilometroch pred tým, ako sú tieto predložené príslušným orgánom v súlade so Smernicou 2003/87/EC a dodatkami a s MRR.

Cieľom tohto dokumentu je presadzovať medzi akreditačnými orgánmi harmonizovaný, dôsledný prístup, používajúci kritériá na overovateľov a hodnotenie overovateľov, ktorí overujú EÚ ETS ročné správy o emisiách a správy o tonokilometroch.

Tento Dokument EA musí byť akreditačným orgánom používaný na hodnotenie zhody overovateľa s prílohou V Smernice 2003/87/ES a dodatkov a AVR, ale tento dokument taktiež poskytuje informácie overovateľom o tom, ako uskutočniť overenie správ o emisiách a správ o tonokilometroch, ako aj overenie správ o základných údajoch NIM (National Implementation Measures – Národné implementačné opatrenia) a metodologických správ. Overovatelia, ktorí si želajú overovať údaje v organizáciách, ktoré spadajú pod článok 10a smernice ETS (t.z. overenia, požadované pre podporenie zmien v prideľovaní), musia byť akreditovaní podľa EN ISO 14065 a ich rozsah musí obsahovať aj skupinu činností 98. Svoje overovacie aktivity v skupine činností 98 môžu uskutočňovať iba skupine činností (1 až 9 a 12), ktorá je zahrnutá v rozsahu ich akreditácie.

Overovanie správy o emisiách alebo správy o tonokilometroch je funkcia technického auditu, ktorá súvisí viac s informačnými a dátovými auditmi, ako s auditovaním systémov manažérstva. Povaha tejto práce si vyžaduje záruku transparentnosti a nezávislosti v priebehu všetkých stupňov plánovania a vykonania overovania.

Štruktúra tohto dokumentu sa riadi číslovaním článkov EN ISO 14065. Prítomnosť článkov bez akéhokoľvek dodatočného textu znamená, že pre tieto články nie sú žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenia s ohľadom na to, že už sú obsiahnuté v EN ISO 14065 a iných použiteľných dokumentoch, vrátane AVR, návodov Komisie a IAF MD 6.

Požiadavky EN ISO 14065 a AVR musia byť chápané ako aplikované aj napriek tomu, že v tomto dokumente nie sú opakované.

2. *NORMATÍVNE ODKAZY*

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenia.

3. *TERMÍNY A DEFINÍCIE*

Pre účely tohto dokumentu EA a príloh platia definície zo smernice EÚ ETS, AVR a MRR, ako aj nasledovné definície:

- a) 'Smernica EÚ ETS' znamená smernicu 2003/87/ES Európskeho Parlamentu a Rady z 13. októbra 2003, o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES, so zmenami a doplneniami v smernici 2008/101/ES a v smernici 2009/29/ES;
- b) 'EGD I' AVR vysvetľujúci usmerňovací dokument číslo 1 vypracovaný Komisiou;
- c) 'Zariadenie, ako je definované v článku 3(e) smernice 2003/87/ES;
- d) 'KGN II(1-n)' AVR kľúčové pokyny vypracované Komisiou;
- e) 'Nariadenie o registri' znamená nariadenie Komisie (EÚ) číslo 389/2013 z 2. mája 2013, ktorým sa zriaďuje register Únie podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES a rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 280/2004/ES a č. 406/2009/ES ktorým sa zrušujú nariadenia Komisie (EÚ) č. 920/2010 a č. 1193/2011;
- f) 'správa z overovania' znamená správa z externého overovania, ktorej predloženie sa od

odborníka požaduje spolu s ročnou správou o emisiách alebo správou o tonokilometroch, ako je uvedené v odseku 8.4.6;

- g) ‘overovateľ’ znamená právnická osoba alebo iný právny subjekt, ktorý vykonáva overovacie činnosti v súlade s AVR.
- h) ‘validovaný’ – pojem používaný v smernici EÚ ETS príloha V, bod 3 – v tomto kontexte treba tento chápať ako „overený“.

4 ZÁSADY

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenia.

5 VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY

Organizačná štruktúra overovateľa a jeho postupy zabezpečenia kvality musia byť také, aby podporili integritu, nezávislosť a nestrannosť overovateľa a jeho činností.

5.1 Právny status

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenia.

5.2 Právne a zmluvné záležitosti

Správa z overovania musí byť vydaná akreditovaným overovateľom, ktorý má zmluvu s prevádzkovateľom alebo prevádzkovateľom lietadla.

5.3 Riadenie a záväzok manažmentu

Za účelom výmeny informácií s CA (príslušný orgán) a NAB (národný akreditačný orgán) musí overovateľ identifikovať vrcholový manažment (napríklad jednotlivec, skupina, predstavenstvo), ktorý má celkové právomoci a zodpovednosť.

5.4 Nestrannosť

5.4.1 Záväzok nestrannosti

Overovateľ musí konať nestranne, byť nezávislý a predchádzať neakceptovateľným stretom záujmov v súlade s požiadavkami v prílohe A tohto dokumentu, ako aj s požiadavkami v článku 42 AVR.

5.4.2 Zabránenie konfliktu záujmov

Skutočnosť, že overovateľ zamestnáva overovacích pracovníkov, o ktorých sa vie, že hodnotenej organizácii poskytovali konzultačnú, technickú alebo odbornú pomoc, musí byť považovaná za vysoké ohrozenie nestrannosti.

Tam, kde overovateľ používa pracovníkov, ktorí v predchádzajúcom období poskytovali klientovi konzultačnú alebo odbornú pomoc, avšak nie v rámci podpory pri presadzovaní GHG, overovateľ musí byť schopný prostredníctvom hodnotenia rizika nestrannosti a uplatnením vhodnej kontroly, ktorá minimalizuje riziko stretu záujmov preukázať, že overovateľ môže uskutočniť overovanie pre tohto klienta bez ohrozenia svojej nestrannosti.

Výklad, zdôvodnenie a kontroly musia byť plne zdokumentované prípad od prípadu.

5.4.3 Mechanizmus dohľadu nad nestrannosťou

Bežným spôsobom na splnenie tejto požiadavky je mať výbor. Pokiaľ sa zvolí iné riešenie, je potrebné odôvodniť príčinu.

Nech je pre sledovanie nestrannosti zvolený akýkoľvek mechanizmus, overovateľ by mal zabezpečiť, aby boli osoby alebo programy na toto sledovanie:

1. dostatočne kompetentné a nestranné na sledovanie postupov a akcií overovateľa pre zabezpečenie nestranného fungovania;
2. schopné mať prístup k dostatočným informáciám, ktoré umožnia toto sledovanie;
3. náležite informované o jeho úlohe;
4. aby jasne hlásili ich zistenia súvisiace s týmto sledovaním.

5.5 Krytie finančných záväzkov a financovanie

Overovateľ musí preukázať informácie vrátane rizika súvisiaceho s overovacími činnosťami v EÚ ETS, tak ako boli prezentované a diskutované s ich poskytovateľom poistenia a na základe ktorých bolo určené ich krytie finančných záväzkov. Avšak, nie je úlohou národného akreditačného orgánu aby rozhodol o úrovni poistenia alebo rezervách.

6 SPÔSOBILOSŤ

6.1 Manažment a pracovníci

Overovateľ musí definovať kritériá spôsobilosti, pokiaľ ide o požadované vedomosti a zručnosti všetkých pracovníkov vykonávajúcich funkcie súvisiace s riadením a výkonom všetkých overovacích činností.

Pre všetkých pracovníkov zaangažovaných v overovacích činnostiach musí overovateľ stanoviť metódu hodnotenia ich spôsobilosti oproti určeným kritériám spôsobilosti a musí udržiavať záznamy, ktoré dokladujú, ako jednotlivec preukázal spôsobilému hodnotiteľovi splnenie spôsobilosti.

Skúsenosti, kvalifikácia a školenia, ako také, nie sú dôkazom, že jednotlivec je spôsobilý, avšak poskytujú potenciálnu cestu získania spôsobilosti a sú užitočné ako nevyhnutné požiadavky.

Pre audítorov a hlavných audítorov EÚ ETS musí overovateľ predtým, ako povolí, aby bol jednotlivec označený za spôsobilého, použiť spôsobilého hodnotiteľa, ktorý bude monitorovať audítorov EÚ ETS a hlavných audítorov EÚ ETS na mieste.

Proces spôsobilosti by mal brať do úvahy pokyn Komisie KGN II. 7 Spôsobilosť overovateľov.

6.2 Spôsobilosť pracovníkov

Overovateľ musí byť schopný preukázať chápanie a technickú schopnosť riadiť overovaciu prácu EÚ ETS pre skupinu činností, v rámci ktorej ponúka akreditované služby. Teda, požiadavky spôsobilosti pre chápanie a technickú schopnosť zahŕňajú preukázanie znalosti požiadaviek overovania, rozsahy, ako sú uvedené v AVR, príloha 1, vrátane všetkých jedinečných parametrov priemyselného procesu, techník skúšania, opatrení pre meranie/monitorovanie, metodík výpočtu a príslušných legislatívnych požiadaviek, atď.

Obmedzenia, ktoré majú dopad na spôsobilosť jednotlivca, a teda aj schopnosť plne prevziať úlohu, by mali byť zaznamenané. Toto by malo napríklad zahŕňať aktivitu s obmedzeným rozsahom a tam, kde je to potrebné, akékoľvek požadované dodatočné opatrenia, napríklad podpora technického experta alebo špecifikované stupne priebežného schvaľovania, ktoré je treba uplatniť, atď.

Overovateľ musí v pravidelných intervaloch preverovať svoj proces spôsobilosti aby zabezpečil, že kritériá spĺňajú požiadavky a aby postihol všetky zmeny, alebo všetky ostatné otázky, ktoré môžu byť identifikované v súvislosti s kritériami spôsobilosti ako výstupu z monitorovacieho procesu.

6.2.1 Monitorovanie výkonnosti

Za účelom potvrdenia spôsobilosti musia byť všetci pracovníci, zaangažovaní v procese overovania podrobení monitorovaniu výkonnosti. Frekvencia monitorovania musí byť ročná. Overovateľ musí stanoviť najvhodnejšie spôsoby monitorovania, ktoré sa dajú aplikovať na vykonávané úlohy

a riziká neuspokojivých výstupov, ovplyvňujúcich konečný posudok z overovania. Toto musí zahŕňať úvodné monitorovanie na mieste audítorov, vedúcich audítorov a expertov EÚ ETS, ako súčasť kvalifikačného procesu, pozri článok 35 (6).

Minimálna frekvencia monitorovania na mieste nesmie byť viac ako 3 roky.

Spôsobilý hodnotiteľ musí mať minimálne tie isté spôsobilosti ako hlavný audítor EÚ ETS a musí mať dobré vedomosti o overovateľových procesoch hodnotenia spôsobilosti.

Okrem toho musí overovateľ mať postup pre zabezpečenie priebežného školenia, pre zabezpečenie toho, aby si všetci vedúci audítori/audítori EÚ ETS a všetci zainteresovaní pracovníci boli vedomí všetkých zmien v normách, nariadeniach, príslušných návodoch a ostatných legislatívnych požiadavkách (EÚ a národných), ako je primerané.

6.3 Štruktúra pracovníkov

6.3.1 Všeobecne

Overovateľ musí udržiavať dostatočnú dokumentáciu, aby zabezpečil objektívne dôkazy o výbere tímu a jeho riadení.

Tam, kde tím pozostáva z viac ako jedného člena musí vedúci audítor zabezpečiť, aby boli špecifické úlohy delegované personálu, spôsobilému na tieto úlohy.

6.3.2 Vedomosti validačného alebo overovacieho tímu

Žiadne ďalšie požiadavky alebo inštrukcie.

6.3.3 Technická odbornosť validačného alebo overovacieho tímu

Kritériá spôsobilosti overovateľa pre technický sektor by mali odrážať aspekty, uvedené v pokyne Komisie KGN II. 7 a a pokiaľ je to relevantné, mali by ďalej obsahovať minimálne znalosť nasledovných aspektov:

1. Pre skupinu činností 98 “Iné aktivity vyplývajúce z článku 10a smernice 2003/87/EC”, AVR 600/2012, príloha 1.

Nakoľko tento typ činností sa vykonáva v jednej zo skupín činností 1 až 9 a 12 by mal overovateľ zabezpečiť, aby každý overovací tím pre takúto zákazku:

- i mal celú spôsobilosť, ako je uvedená pre príslušnú skupinu činností (1 až 9 a 12), ako je uvedené v článkoch 35 až 39 AVR;
- ii bol schopný preukázať hlbokú znalosť rozhodnutia Komisie 2011/278 (CIM), vrátane usmerňovacích dokumentov týkajúcich sa metodológie harmonizácie bezodplatného pridelovania pre EÚ-ETS po roku 2012;
- iii bol schopný preukázať hlboké vedomosti týkajúce sa plánovanej bežnej prevádzky, údržby, obvyklého výrobného cyklu, intenzity emisií vstupov a typickom využití kapacity v príslušnom odvetví, porovnaných s informáciami špecifickými za dané odvetvia;
- iv mal schopnosť vyhodnotiť, či efektívnosť energie alebo účinnosť emisie skleníkových plynov a techniky jej znižovania sú na úrovni doby.

6.3.4 Odbornosť validačného alebo overovacieho tímu v súvislosti s auditom údajov a informácií

Kritériá spôsobilosti pre auditovanie dát a informácií by mali odrážať aspekty, uvedené v pokyne Komisie, KGN II. 7.

6.3.5 Špecifická spôsobilosť validačného tímu súvisiaca s projektom týkajúcim sa skleníkových plynov

Nie je aplikovateľné

6.3.6 Špecifická spôsobilosť overovacieho súvisiaca s projektom týkajúcim sa skleníkových plynov

Nie je aplikovateľné

6.3.7 Špecifická spôsobilosť vedúceho validačného alebo overovacieho tímu

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

6.4 Využívanie externých validátorov alebo overovateľov

Požiadavky podľa EN ISO 14065, článok 6. 4, sa vzťahujú aj na externých expertov.

6.5 Osobné záznamy

Záznamy o pracovníkoch musia uvádzať spôsobilosť každej osoby pre rôzne overovacie činnosti, vrátane toho, pre akú skupinu činností, ako je uvedené v prílohe I AVR.

6.6 Outsourcing

Akreditácia podľa EN ISO 14065 pre príslušný rozsah overovania v súlade s AVR, príloha I národným akreditačným orgánom podľa ES/765/2008 je jedným z prostriedkov na splnenie požiadavky na nezávislý dôkaz, poskytnutý externým subjektom.

7 KOMUNIKÁCIA A ZÁZNAMY**7.1 Informácie poskytované klientovi alebo zodpovednej strane**

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

7.2 Oboznámenie klienta alebo zodpovednej strany s ich zodpovednosťami

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

7.3 Zachovávanie dôvernosti

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

7.4 Verejne dostupné informácie

Overovateľ musí dokumentovať, v pravidelných intervaloch aktualizovať a prostredníctvom publikácií, elektronických médií alebo iných prostriedkov, alebo na požiadanie sprístupniť nasledovné:

1. informácie o akreditácii (akreditáciách), na základe ktorých overovateľ pracuje;
2. opis priebehu overovania, vrátane pravidiel a postupov pre vydanie alebo zamietnutie správy z overovania;

7.5 Záznamy

Overovateľ musí viesť záznamy po dobu minimálne 10 rokov po ukončení ročného overovacieho cyklu. Toto platí aj v prípadoch, kedy sa neuskutočňuje žiadne ďalšie overovanie.

8 PROCES VALIDÁCIE ALEBO OVEROVANIA**8.1 Všeobecne**

Overovateľ musí vykonať proces overovania správy o emisiách alebo tonokilometroch pre každé jedno zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla, pre ktorých musí byť správa overená overovateľom. Vzorkovanie v rámci skupiny zariadení alebo prevádzkovateľov lietadiel nie je povolené, nakoľko toto neposkytuje dostatočný, primeraný dôkaz, na základe ktorého bude vydaná

overovacia správa na úrovni zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla.

Proces overovania je opakujúci sa proces, ktorý musí zahŕňať všetky kroky, ako sú požadované AVR, Kapitola II. Všetky kroky sú navzájom prepojené; zistenia v priebehu overovacieho procesu môžu znamenať, že overovateľ musí prispôsobiť jeden alebo viacero krokov v overovacom procese.

8.2 Príprava

Hodnotenie rizík vznikajúcich overovateľovi (podnikateľské riziko)

Overovateľ musí vykonať hodnotenie rizík, ktoré vznikajú overovateľovi pri výkone práce v súlade s požiadavkami. Hodnotenie podnikateľského rizika musí byť plne zdokumentované. Hodnotenie by malo preukázať, že overovateľ rozpoznal podnikateľské riziká, predstavované zmluvou a že vypracoval prístup k práci, ktorý zabezpečí to, aby rozsah overovacej práce a vypočítaný čas boli konzistentné s identifikovanými rizikami. Prístup musí byť zdokumentovaný.

Potrebné informácie

Overovateľ musí zabezpečiť, aby prevádzkovateľ poskytol dostatočné informácie, na základe ktorých môže byť potvrdený rozsah a ciele overovania, odkaz AVR, článok 10.

Overovateľ musí uchovať zdokumentovaný dôkaz o procese pred podpísaním zmluvy.

8.2.1 Nestrannosť

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

8.2.2 Spôsobilosť

Spôsobilosť vyžaduje analýzu a potvrdenie zdrojov, ktoré musia taktiež zahŕňať nezávislého technického posudzovateľa.

Musia byť vedené záznamy, preukazujúce, že pre každú overovaciu zákazku bola uskutočnená analýza spôsobilosti a bol vybraný spôsobilý overovací tím.

8.2.3 Zmluva

8.2.3-1 Previerka cenovej ponuky

Pred predložením klientovi musí byť cenová ponuka interne preverená a schválená kompetentnými pracovníkmi.

8.2.3-2 Zmluvné podmienky pre overovanie

Overovateľ by mal jasným a transparentným spôsobom špecifikovať podmienky overovania.

Overovateľ musí od svojho klienta požadovať poskytnutie všetkých relevantných informácií a dát, ktoré overovateľovi umožnia vykonať overovacie činnosti.

Overovateľ musí svojho klienta požiadať, aby umožnil národnému akreditačnému orgánu vykonať svedecké posúdenie overovacích činností.

Overovateľ musí v overovacej zmluve žiadať, aby klient:

1. urobil všetky nevyhnutné opatrenia pre vykonanie overovania a posúdenia na mieste, vrátane podmienok pre skontrolovanie dokumentácie a prístup do všetkých relevantných oblastí, k záznamom a k pracovníkom za účelom overenia a vyriešenia sťažností;
2. zabezpečil, že overovacia správa, alebo ktorákoľvek jej časť nebola použitá nesprávnym spôsobom; a;
3. zaviazal sa k sprístupneniu všetkých dát a informácií, relevantných pre overovanie.

8.2.4 Vymenovanie vedúceho tímu

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

8.3 Začiatok procesu

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

8.3.1 Výber validačného alebo overovacieho tímu

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

8.3.2 Komunikácia s klientom a zodpovednou stranou

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

8.3.3 Plánovanie

8.3.3-1 Vymedzenie času

Overovateľ musí určiť čas potrebný pre každú overovaciu zákazku, na ktorú robí cenovú ponuku a musí zdôvodniť a zaznamenať svoje rozhodnutie. Vymedzenie času musí byť zaznamenané v internej dokumentácii overovateľa. Akákoľvek zmena v dňoch, ktorá je výsledkom rokovania s prevádzkovateľom alebo prevádzkovateľom lietadla musí byť zaznamenaná a zdôvodnená. Akákoľvek zmena v dňoch, ktorá je výsledkom zistení v priebehu strategickej analýzy, analýzy rizík alebo implementácie plánu overovania musí byť zaznamenaná a zdôvodnená.

Pokiaľ zariadenie uplatňuje rezervný prístup v súlade s MRR, článok 22, overovateľ musí pri vymedzovaní času taktiež brať do úvahy skutočnosť, že overovanie musí zahŕňať ročnú aktualizáciu analýzy neistoty.

Ďalšie informácie o určujúcich faktoroch pre vymedzenie času je možné nájsť v prílohe D.

Overovacie činnosti by mali byť naplánované tak, aby sa zabezpečilo, že je dostatočný čas na to aby:

1. sa vykonali všetky overovacie činnosti;
2. bolo prevádzkovateľovi alebo prevádzkovateľovi lietadla umožnené riešiť otázky, identifikované overovateľom, pokiaľ je to potrebné;
3. bolo prevádzkovateľovi alebo prevádzkovateľovi lietadla umožnené vypracovanie overovacej správy a jej odovzdanie k dispozícii príslušnému orgánu do 31. marca každého roka alebo skôr, pokiaľ je tak vyžadované príslušným orgánom; a
4. bola vypracovaná kompletná interná dokumentácia, správa a preverka z interného overovania.

8.3.3-2 Strategická analýza

Strategická analýza poskytuje overovateľovi základ pre vypracovanie analýzy rizík a plánu overovania.

Overovateľ musí od prevádzkovateľa alebo prevádzkovateľa lietadla žiadať poskytnutie informácií definovaných v AVR, článok 10(1) pred vykonaním strategickej analýzy.

Strategická analýza musí brať do úvahy informácie podľa AVR, článok 11 a nasledovné vstupy:

1. kontrolný systém zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla, ktorý pozostáva z:
 - a. hodnotenia rizika vykonaného prevádzkovateľom alebo prevádzkovateľom lietadla za účelom identifikácie vlastného a kontrolného rizika v činnostiach súvisiacich s tokom údajov, ktoré by mohli viesť k skresleným údajom v ročných správach o emisiách alebo tonokilometroch a nezhodám oproti schválenému plánu monitorovania, povolenia, kde

- sa dá uplatniť a nesúladu s MRR;
- b. kontrolných činností, ktoré znižujú identifikované riziká, vrátane zabezpečenia kvality používaného meracieho zariadenia a použitých informačných technológií, internej previerky hlásených dát, procesov zabezpečovaných externými subjektmi, nápravy a nápravných opatrení a záznamov a dokumentácie.
 2. pre letectvo – dostupnosť a komplexnosť dodatočných postupov požadovaných v rámci monitorovacieho plánu podľa MRR, príloha 1 (2);
 3. či boli pri určovaní faktorov špecifických pre jednotlivé aktivity podľa MRR, článok 30 použité akreditované alebo neakreditované laboratória.
 4. existencia kontrolného prostredia a/alebo systémov environmentálneho manažérstva/systému auditov podľa EN ISO 14001/EMAS, EN ISO 9001 alebo ekvivalentného systému, ktoré pokrývajú systém manažérstva a zaznamenávania dát súvisiacich so skleníkovými plynmi.
 5. prostredie organizácie, vrátane štruktúry organizácie, ktorá riadi operatívny systém a systém zberu a výpočtu dát, v rámci ktorých sa získavajú informácie o emisiách alebo tonokilometroch;
 6. požadovaná hranica závažnosti, ktorá má byť aplikovaná;
 7. dostupnosť informácií z databáz, vrátane informácií z Eurocontrol, iných podobných organizácií a prevádzkovateľa, a potreba návštev na mieste za účelom overenia činností získavania dát a manipulácie;
 8. ročná aktualizácia analýzy neistoty pokiaľ sa aplikuje rezervný prístup podľa MRR, článok 22 pre zariadenia;
 9. pre ročné emisie v letectve, či sa používa prístup pre malé zdroje emisií podľa MRR, článok 54.

Proces overovania by nemal pokračovať do chvíle, kedy overovateľ obdrží vyhodnotené dostatočné relevantné informácie na ktorých založí strategickú analýzu.

8.3.3-2-1 Výstupy a dokumentovanie strategickej analýzy

Za účelom identifikovania otázok a obáv by strategická analýza mala vziať do úvahy všetky hore uvedené vstupy a následne aplikovať konvenčné nástroje strategickej analýzy, ako napríklad hodnotenie slabých/silných stránok.

Záver z strategickej analýzy, vrátane komentára k hore uvedeným vstupom poskytujú informácie a efektívny vstup pre:

1. analýzu rizika;
2. plán overovania, ktorý bol vypracovaný na konci analýzy rizika;
3. zistenia a závery z overovania, ktoré majú byť predložené v overovacej správe.

Výsledky strategickej analýzy a iné informácie, zhromaždené počas strategickej analýzy musia byť overovateľom zaznamenané v internej dokumentácii o overení.

8.3.3-3 Analýza rizika

Overovateľ musí urobiť analýzu rizika v súlade s AVR, článok 12 a pokynom Komisie KGN II. 2 Analýza rizika overovateľa by mala byť braná do úvahy.

8.3.3-3-1 Výstup a dokumentovanie analýzy rizika

Hodnotenie súvisiacich rizík musí poskytnúť informácie a efektívny vstup pre:

1. plán overovania, ktorý je vypracovaný na konci analýzy rizika;
2. hodnotenie rizika nesprávnych údajov alebo nezhôd a či je u rizika pravdepodobnosť hmotného dopadu;
3. zistenia a závery overovania, ktoré majú byť predložené v overovacej správe.

Výsledky analýzy rizík a iné informácie zhromaždené počas strategickej analýzy musia byť overovateľom zaznamenané v internej dokumentácii o overení.

Dokumentovanie strategickej analýzy a analýzy rizík môže byť kombinované.

8.3.3-4 Plán overovania

Na základe strategickej analýzy rizika musí overovateľ navrhnúť plán overovania, ktorý by okrem AVR článok 13, mal obsahovať:

1. posúdenie, či hranice zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla (zdroje emisií, zdrojové prúdy) a systémy (hodnotenie rizika a postupy) sú správne definované v schválenom pláne monitorovania;
2. hodnotenie zhody so schváleným plánom monitorovania;
3. špecifické aspekty kontinuálneho monitorovania emisií tam, kde je to aplikovateľné.

Príloha B stanovuje faktory, ovplyvňujúce vypracovanie overovacieho plánu. V dole uvedených paragrafoch sú ďalej rozpracované dva prvky overovacieho plánu.

8.3.3-5 Program overovania

Program overovania slúži ako prostriedok monitorovania a zaznamenávania postupu overovacích činností a rozsahu týchto činností.

8.3.3-6 Plán vzorkovania dát

Plán vzorkovania dát je interný dokument a súčasť overovacieho plánu. Pozostáva z toho čo bude overovanie zahŕňať: prístup k vzorkovaniu dát ako aj dáta, ktoré majú byť testované a testy, ktoré je potrebné uskutočniť za účelom zhodnotenia toho, či sú dáta v správe o emisiách alebo tonokilometroch bez podstatne skreslených údajov. Zaujatie jednoznačného a primeraného prístupu k vzorkovaniu dát je vrcholom strategickej analýzy a analýzy rizika. Prístup k vzorkovaniu dát sa zakladá na vzorkovaní rôznych oblastí a prvkov v rámci aktivít jednotlivých zariadení alebo prevádzkovateľov lietadla s súladom s:

1. uprednostňovaním oblastí a dát identifikovaných v rámci strategickej analýzy a analýzy rizika;
2. sadami dát a v akom sú vzťahu k monitorovaciemu plánu;
3. kľúčovými aspektmi zhody so schváleným monitorovacím plánom;
4. optimalizovaním šírky a hĺbky vzorkovania za účelom poskytnutia primeranej istoty.
5. okrem toho pre činnosti prevádzkovateľov lietadla – potenciálnymi zmenami v zdrojoch skleníkových plynov v priebehu ohlasovacieho obdobia, napr. prenájaté lietadlo, predané alebo nové lietadlo.

Primeraná istota taktiež určuje hĺbku detailu, ktorý overovateľ zahŕňa do ich plánu overovania aby zhodnotil, či je správa o emisiách alebo správa o tonokilometroch bez podstatne skreslených údajov. Overovateľ používa vzorkovanie dát ako súčasť podrobného overovania a toto musí:

1. byť reprezentatívne pre celý systém dát, vrátane primárnych zdrojových dát;
2. zahŕňať horizontálne a/alebo vertikálne kontroly dát vykonané overovateľom;

3. brať do úvahy režim vzorkovania auditov z predchádzajúcich rokov tak, že v priebehu niekoľkých overovacích cyklov budú do samostatného testovania zahrnuté všetky toky dát a toky zdrojov; a
4. byť zdôvodnené a podrobne uvedené v pláne overovania.

8.3.3-7 *Návšteva na mieste a hodnotenie tokov zdrojov a tokov emisií*

Vo vzťahu k prevádzkovateľom lietadiel musí kontrola kompletnosti zahŕňať použitie dát o leteckej doprave, ako sú dáta od Eurocontrol. Do úvahy by mal byť braný pokyn Komisie GD III a súvisiaci Stručný sprievodca pre malé zdroje emisií.

8.3.3-8 *Dokumentovanie plánu overovania*

Plán overovania, vrátane modifikácií a dôvodov modifikácií v pláne overovania, musí byť zdokumentovaný v dokumentácii z interného overovania a následne musí byť používaný počas analýzy procesu.

8.4 **Validácia alebo overovanie**

V štádiu hodnotenia overovania musí overovateľ uskutočniť nasledovné aktivity:

1. Analýza procesu (hlavná časť overovania)
2. Ukončenie overovania a zistení

Overovanie dát o emisiách skleníkových plynov a tonokilometroch nezahŕňa koncepciu dohľadu tak, ako je používaná v certifikácii systémov manažérstva.

Pre usmernenie pri overovacích prácach, uskutočňovaných tým istým overovateľom v rokoch opakovane a vyváženie medzi jednoduchými alebo komplexnými aktivitami zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla pozri prílohu C. Prosím berte na vedomie, že táto príloha sa nevzťahuje na vzorkovanie medzi zariadeniami alebo prevádzkovateľmi lietadiel, ale na vzorkovanie v rámci aktivít zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla a ich skupín dát.

8.4.1 **Analýza procesu (hlavná časť overovania)**

Analýza procesu musí byť vykonaná v súlade s AVR, článok 14 až 20. Taktiež by mal byť braný do úvahy pokyn Komisie, KGN II. 3 Analýza procesu.

8.4.2 **Návštevy na mieste**

Pokiaľ nebolo použité vzdanie sa práva, alebo sa neaplikujú iné požiadavky z AVR, články 31 a 32, overovanie musí byť realizované na mieste (miestach) za účelom zhodnotenia monitorovacích systémov, vrátane prevádzky meracích zariadení, uskutočnenia pohovorov a zhromaždenia dostatku informácií a dôkazov v súlade s AVR, článok 21. Do úvahy by mal byť braný taktiež pokyn Komisie KGN II. 5 Návštevy na mieste.

Nakoľko všetky zariadenia alebo prevádzkovatelia lietadiel musia predložiť svoje overené správy o emisiách alebo tonokilometroch do 31. marca nasledujúceho roka, prípadne skôr, pokiaľ je tak požadované príslušným orgánom, overovatelia by mali rozložiť svoju overovaciu prácu na celý rok, aby sa vyhli tlaku na ukončenie overovania a sformulovanie overovacej správy. Záverečné overovanie dát nemôže byť ukončené kým nie sú k dispozícii dáta, čo bude normálne od januára nasledujúceho roka. Avšak, overovanie dát môže byť začaté hneď ako sú k dispozícii niektoré dáta. Strategická analýza a analýza rizika zabezpečujú vstup do plánovania overovania a budú určené v pláne overovania.

Overovateľ sa môže rozhodnúť medzi:

1. zhodnotením jednotlivo a vopred, či schválený plán monitorovania bol riadne implementovaný zariadením alebo prevádzkovateľom lietadla, a či je aktuálne nasledovaný overením jednotlivých údajov, toto môže zahŕňať k danému dátumu ročné hodnotenie dát,

nasledované kontrolou po príprave správy o emisiách ku koncu roka; alebo

2. kombinovaným overovaním (súčasná implementácia plánu overovania a overenie dát).

Rozhodnutie môže byť založené na analýze rizika, v ktorej sú brané do úvahy výsledky overovania z minulého roka a aktuálne informácie o aktivitách zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla.

8.4.3 Iné overovacie aktivity

Overovateľ môže používať náhodné kontroly na vzorkovanie jednotlivých záznamov a dát o emisiách počas špecifických časových období činnosti. V priebehu analýzy procesu by mal overovateľ zhromaždiť záznamy, ktoré tvoria časť stopy auditu objektívnych dôkazov na podporu zistení.

Pre zariadenia – vzorkovanie dát je povolené medzi záznamami o emisiách z jednotlivých zdrojov tokov alebo zdrojov emisií v rámci hraníc zariadenia a schváleného plánu monitorovania. Všetky ostatné prístupy k vzorkovaniu nie sú rozšírené na všetky dáta, pokrývajúce viacero zariadení, povolení alebo miest EÚ ETS. Jednotlivý overovací výkon je požadovaný v súlade s každým povolením EÚ ETS a súvisiacim plánom monitorovania.

Pre prevádzkovateľov lietadiel – vzorkovanie dát je povolené v rámci záznamov o emisiách alebo tonokilometroch z jednotlivých zdrojov skleníkových plynov v rámci hraníc aktivít prevádzkovateľa lietadla a schváleného plánu monitorovania. V súlade s každým plánom monitorovania je požadovaný jednotlivý overovací výkon.

Vzorkovanie dát musí byť v súlade s AVR, článok 20. Taktiež by mal byť braný na vedomie pokyn Komisie KGN II. 4 Vzorkovanie.

Pri druhej a následnej zákazke na overovanie musia byť brané do úvahy zistenia z predošlých zákaziek, aby sa tak zvýšila alebo znížila úroveň overovacieho výkonu, poskytnutím jednotlivých prúdov, dát alebo systémov, pozri príloha D.

Analýza procesu a podpornej pracovnej dokumentácie by mala zabezpečiť, že budú identifikované všetky otázky, ktoré by mali dopad na:

1. hranica závažnosti;
2. rozhodnutie, že sú skreslené údaje a nezhody.

Akkoľvek identifikované nesprávne údaje alebo nezhody musia byť opravené prevádzkovateľom. Tieto záležitosti musia byť zahrnuté v dokumentácii z interného overovania v súlade s článkom 22 AVR. Pokiaľ nesprávne údaje a nezhody nie sú opravené pred vydaním overovacej správy, tieto musia byť zaznamenané v overovacej správe.

8.4.4 Ukončenie overovania a zistenia

Za účelom overenia toho, či je riziko overovania na akceptovateľnej nízkej úrovni, aby bola dosiahnutá primeraná istota by mal overovateľ preveriť analýzu rizika a potvrdiť, či bolo rozvrhnutie overovacieho výkonu zodpovedajúce a urobiť závery ohľadom dopadu, ktorý by toto mohlo mať na overovacie rozhodnutie.

Analýza procesu je ukončená keď boli vykonané všetky činnosti, opísané v pláne overovania a keď boli overené ukončenie, efektívnosť a adekvátnosť nápravných opatrení alebo boli overené nové informácie.

Pri vypracovávaní svojich záverov musí overovateľ splniť požiadavky smernice EÚ ETS príloha V, bod 11 a AVR, článok 27. Do úvahy by mal byť braný aj pokyn Komisie, KGN II. 6.

8.4.5 Nesprávne údaje a nezhody

Pre vysvetlenie toho, čo predstavuje podstatne skreslený údaj a nehoda pozri prílohu E a pokyny Komisie, EGD I, kapitola 3 a KGN II. 3 Analýza procesu.

Pri podávaní hlásení v priebehu overovacieho procesu musí overovateľ požiadať a umožniť prevádzkovateľovi napraviť opraviteľné skreslené údaje a nezhody. Toto by malo byť urobené čo najskôr, tak, aby bol overovateľ schopný preveriť konečné zmeny ešte pred uzávierkou na predloženie správy.

Skreslené údaje a nezhody, ktoré sú vyriešené do času, kedy je vydaná správa overovateľa, najneskôr pred uzávierkou na predloženie správy o emisiách a tonokilometroch, musia byť zapísané a zdokumentované v internej dokumentácii o overení.

Pokiaľ skreslené údaje alebo nezhody nemôžu byť, alebo nie sú opravené najneskôr do uzávierky na predloženie správy o emisiách alebo tonokilometroch, čo je podmienené dátumom ukončenia overovacej správy, overovateľ musí overiť, či sú tieto skreslené údaje sú podstatné alebo stanoví nezhody. Podstatné skreslené údaje alebo nezhody v správe o emisiách alebo, pre prevádzkovateľov lietadiel, v správe o tonokilometroch musia viesť v overovacej správe k overovaciemu posudku, že správa o emisiách alebo tonokilometroch nie je overená ako uspokojivá, pozri AVR, článok 27 (1)(b)-(d).

Poznámka: Pokiaľ zo strany prevádzkovateľa nebolo žiadne opatrenie, akákoľvek sankcia je zodpovednosťou príslušného orgánu a nie overovateľa.

Overovateľ by mal prevádzkovateľa pravidelne informovať o vývoji overovania a o možnosti akéhokoľvek podstatne skresleného údajaja alebo nezhody, ktoré by mohli mať za následok posudok, že overenie bolo neuspokojivé.

8.4.6 Podávanie správ overovateľom

Na konci overovacieho procesu musí overovateľ pripraviť:

- Dokumentáciu z interného overovania; (AVR, článok 26; pokyn Komisie, EGD I AVR vysvetľujúci pokyn, príloha II); a
- Overovaciu správu adresovanú prevádzkovateľovi (AVR, článok 27; vysvetľujúci pokyn Komisie, KGN II. 6 Overovacia správa a vzor, uverejnený Komisiou).

8.4.7 Overovacia správa

V súlade s prílohou V smernice EÚ ETS a AVR, článok 27, správa o emisiách alebo správa o tonokilometroch môže byť overená ako uspokojivá, keď sú dáta v správe o emisiách alebo správe o tonokilometroch sú bez podstatne skreslených údajov.

8.5 Preskúmanie a vydanie vyhlásenia o validácii alebo overovaní

8.5.1 Proces previerky

Proces previerky má štyri rôzne funkcie:

1. funkcia previerky (za účelom kontroly technických chýb alebo opomenutí a odsúhlasenie dosiahnutého posudku, čo si vyžaduje technickú odbornosť, porovnateľnú s odbornosťou hlavného audítora EÚ ETS, ktorý je zodpovedný za konečnú overovaciu správu);
2. záverečná kontrola, ktorú overovateľ vykonal s náležitou starostlivosťou a je si vedomý svojej povinnosti starať sa o svojho klienta, vrátane zabezpečenia toho, že rozsah pracovných činností je v súlade s činnosťami zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla, dojednaniami o kontrole a primeranými požiadavkami na istotu;
3. záverečná kontrola za účelom potvrdenia toho, či overovateľ vykonal overovanie v súlade s príslušnými požiadavkami (smernica EÚ ETS, AVR, MRR, národné predpisy, interné požiadavky, akreditačné požiadavky); a
4. funkcia korektúry (na opravu jednoduchých chýb, opačných čísel, typografických chýb a vynechaní, zabezpečenie konzistentnosti medzi správou o emisiách alebo tonokilometroch a overovacou správou).

Previerka by sa mala obzvlášť zamerať na nasledované overovacie činnosti:

1. Menovanie hlavného audítora a/alebo tímu EÚ ETS – vrátane hodnotenia spôsobilosti;
2. Hodnotenie obchodného rizika – obzvlášť rozhodnutia akceptovať zákazku a zdôvodnenia vymedzenia času;
3. Strategická analýzu,
4. Analýzu rizika;
5. Plán overovania, vrátane dizajnu vzorky dát, v prípade potreby, a jej zdôvodnenie;
6. Overovacie hodnotenie (analýza procesu), vrátane zmien v overovacích činnostiach;
7. Ukončenie dokumentácie z interného overovania a overovacej správy so zabezpečením ich konzistentnosti, vrátane zistení a záverov z overovania;
8. Akékoľvek otázky, vznesené overovateľom, obzvlášť tie, ktoré bránia uspokojivej overovacej správe;
9. Identifikované oblasti zlepšenia a sledovanie týchto odporúčaní;
10. Skreslené údaje a nezhody, ktoré boli opravené do uzávierky predloženia správy o emisiách alebo tonokilometroch (podmienečné ukončením overovacej správy) boli zapísané v dokumentácii z interného overovania a nesprávne údaje a nezhody, ktoré ostali nevyriešené po uzávierke boli zaznamenané v overovacej správe.
11. Previerku všetkých ostávajúcich neopravených skreslených údajov a nezhôd a rozhodnutie o tom, či majú podstatný dopad na hlásené dáta;
12. Zdôvodnenie rozhodnutia vydať overovaciu správu alebo vypracovať overovací posudok že správa o emisiách alebo správa o tonokilometroch je overená ako uspokojivá s pripomienkami alebo neoverená, pozri AVR, článok 27.

8.5.2 Zadanie emisných hodnôt do registra

V súlade s článkom 35 nariadenia o registry môže overovateľ zadať a/alebo schváliť príslušné vstupy do registra EÚ ETS, súvisiace s konečnými overenými emisiami skleníkových plynov za predmetné obdobie a za príslušné činnosti. Stanovisko zadať a/alebo schváliť vstup závisí na spôsobe, ako je toto rozhodnuté príslušným orgánom a implementované v národnej legislatíve.

8.6 Záznamy

Informácie v dokumentácii z interného overovania musia obsahovať zdôvodnenie posudkov overovateľa, súvisiacich s rozhodnutím o tom, či má nezhoda alebo skreslený údaj podstatný dopad na hlásené údaje alebo nie a musí dosvedčiť to, že overovací proces bol vykonaný efektívne. Dokumentácia z interného overovania musí poskytnúť dôkaz, na ktorom je založená overovacia správa, ako aj základ pre pripomienky prevádzkovateľa alebo prevádzkovateľa lietadla, súvisiace so zlepšením výkonnosti prevádzkovateľa alebo prevádzkovateľa lietadla pri monitorovaní a hlásení emisií a tonokilometrov.

Príloha II v pokyne Komisie EGD I, AVR Výkladový pokyn opisuje, čo by malo minimálne tvoriť súčasť dokumentácie z interného overovania.

8.7 Skutočnosti zistené po vydaní vyhlásenia o validácii alebo overovaní

Pokiaľ si overovací posudok vyžaduje previerku z dôvodov, zistených po overovaní, alebo ako môže byť požadované príslušným orgánom, overovateľ musí implementovať procesy pre vydanie revidovanej overovacej správy.

9. ODVOLANIA

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

10. SŤAŽNOSTI

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

11. ŠPECIÁLNE VALIDOVANIA ALEBO OVEROVANIA

Žiadne dodatočné požiadavky alebo usmernenie.

12. SYSTÉM MANAŽÉRSTVA

Systém manažérstva musí zabezpečiť splnenie špecifických požiadaviek v AVR. Usmerňovací dokument Komisie by mal byť braný do úvahy pri zakladaní, udržiavaní a zlepšovaní systému manažérstva.

Pre prvky všeobecného systému manažérstva by sa za dostatočnú mala považovať úroveň implementácie, podobná požiadavkám v EN ISO/IEC 17021, článok 10. 3.

Interný audit overovateľa by sa mal riadiť návodmi v EN ISO 19011.

Overovateľ musí stanoviť postupy pre poskytovanie informácií, požadovaných AVR, článok 76 smerom k národnému akreditačnému orgánu, ktorý akreditoval overovateľa. Informácie by mali byť poskytované prostredníctvom šablón, ktoré boli dané k dispozícii Komisiou, pozri pokyn Komisie, KGN II. 10 Výmena informácií.

Príloha A – Nestrannosť a nezávislosť (normatívna)

Overovateľ musí zabezpečiť, aby aktivity iných orgánov neovplyvnili dôvernosť, objektívnosť a nestrannosť jeho overovania. Overovateľ musí predchádzať všetkým situáciám, ktoré by viedli k stretu záujmov, vznikajúcemu z aktivity akéhokoľvek iného orgánu.

Nesmie poskytovať žiadne konzultačné služby alebo technickú pomoc tam, kde by finančná závislosť mohla ovplyvniť nestrannosť overovacích činností.

Konzultačná činnosť alebo technická pomoc a overovanie nesmú byť ponúkané spolu. Konzultačný orgán alebo orgán technickej podpory nesmie konštatovať, alebo naznačovať, že overovanie by bolo jednoduchšie, ľahšie, rýchlejšie alebo lacnejšie, keby bol použitý konkrétny overovateľ. Činnosti overovateľa nesmú byť ponúkané ako prepojené s činnosťami organizácie, ktorá poskytuje konzultačnú, technickú alebo akúkoľvek odbornú pomoc, súvisiacu so skleníkovými plynmi.

Všetci overovací pracovníci, externí alebo interní, alebo komisie, ktoré by mohli ovplyvniť overovacie činnosti musia jednať nestranne a nesmú pripustiť aby obchodné, finančné alebo iné tlaky ovplyvnili nestrannosť. Overovateľ musí mať oficiálne pravidlá a/alebo zmluvné podmienky, aby bolo zabezpečené, že každý člen tímu koná nestranným spôsobom.

Overovatelia musia používať túto informáciu ako vstup na identifikovanie hrozieb pre nestrannosť, ktoré vznikajú činnosťou takýchto pracovníkov alebo organizácií, ktoré ich zamestnávajú.

Informačná príloha B k EN ISO 14065 poukazuje na potenciálne riziká a ochranu nestrannosti. V rámci EÚ ETS sú tieto považované za návody s takým istým štatútom, ako návody v EA-6/03. Slovo „mohol by“ ako je používané v prílohe B je zhodné so slovom „mohol by“ v tomto návode.

Príloha B – Plán overovania - podrobnosti (normatívna)

Tam kde je to relevantné, tam majú na plán overovania najväčší vplyv nasledovné tri faktory:

Počítačové informačné systémy:

Tam, kde sa overovane údajov uskutočňuje v rámci počítačového informačného systému, overovateľ by mal brať do úvahy nasledovné:

1. Vlastné riziká prevádzkovateľa súvisiace súplnosťou, zhodnosťou, spoľahlivosťou a presnosťou hlásených dát z aktuálnych alebo potenciálnych chýb počítačového informačného systému (napr. chyby počítačového systému, vyplývajúce z nezobrazovania údajov z automatického monitorovacieho zariadenia v dobe zlyhania systému).
2. Potenciálne chyby softvérového kódovania alebo šifrovania, ktoré môžu viesť k skresleným údajom alebo podstatne skresleným údajom v hlásených dátach (napr. ručné zadávanie funkcie do tabuľkového procesora, alebo základná chyba programového kódovania na vysokej úrovni, ktorá vedie k nesprávnemu celkovému číslu alebo nesprávnemu faktoru/prevodu emisií).
3. Ľudská chyba v počítačovom informačnom systéme (napr. prepisovanie tabuľkového procesora, obsahujúceho údaje z minulého mesiaca s dátami z tohto mesiaca pred zálohovaním dát).
4. Tam, kde je počítačový informačný systém so softvérom na zákazku (neštandardný), môže byť potrebné zaradiť do overovacieho tímu aj technickú odbornosť na špecializované informačné technológie/softvér.
5. Prevládajúce prostredie bezpečnosti informácií, v rámci ktorého sú spravované dáta – porušenie bezpečnosti informácií môže viesť k chybám, alebo zvýšenému riziku v zhromažďovaní, prevode, spracovaní, analýze, spájaní (alebo rozpájaní) a pamäťovom hlásení dát. Chyby v bezpečnosti informácií môžu taktiež vznikáť z neadekvátnych postupov zálohovania dát.
6. Riadne použitie výpočtových vzorcov a kontrola prístupu, možnosť spätného získania dát, plánovanie kontinuity a bezpečnosť s ohľadom na informačné technológie.

Kontrolné prostredie zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla:

Na hodnotenie uvedomenia manažmentu a opatrení týkajúcich sa internej kontroly a jej dôležitosti pri tvorbe a hlásení emisií alebo informácií o tonokilometroch a zhody s povolením, kde je to vhodné, ako aj požiadaviek plánu monitorovania by mali overovatelia nadobudnúť dostatočné pochopenie kontrolného prostredia a kontrolného systému.

Pri plánovaní overovania by overovatelia mali robiť pohovory s manažmentom za účelom pochopenia:

1. hodnotenia rizík prevádzkovateľa pre inherentné riziká a riziká kontroly, nesprávnych údajov v ročných správach o emisiách alebo správach o tonokilometroch a nezhodách oproti schválenému plánu monitorovania a nesúlade s MRR;
2. riadenia výpočtov a interných systémov kontroly, ako aj iných kontrolných aktivít, uvedených v MRR a schválenom pláne monitorovania, ktorý musí prevádzkovateľ alebo prevádzkovateľ lietadla zaviesť za účelom riešenia takýchto inherentných a kontrolných rizík;
3. chápania manažmentu pokiaľ ide o implementáciu a udržiavanie systémov výpočtov

a interných systémov kontroly, ako aj iných kontrolných aktivít, ako sú uvedené v MRR a schválenom pláne monitorovania, aby sa predišlo chybám a aby tieto boli zistené;

4. či manažment odhalil akékoľvek nesprávne údaje a nezhody.

Použitím techník ako sú pohovor, pozorovanie, kontrola a analytické postupy, spolu s predchádzajúcimi skúsenosťami overovateľ nadobudne dostatočné pochopenie kontrolného prostredia zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla, aby bolo možné vypracovať a implementovať plán overovania. Overovateľ získa pochopenie:

1. obchodnej štruktúry;
2. operatívnych procesov;
3. personálnej politiky a praxe;
4. komunikovania informácií;
5. počítačových informačných systémov zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla.

Aby mohol vypracovať a implementovať plán overovania, overovateľ by mal porozumieť kontrolným systémom zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla a zhodnotiť, či systémy kontroly a súvisiace činnosti, uvedené v schválenom pláne monitorovania boli správne implementované a či riadne fungujú pokiaľ ide o toky dát a generovanie dát o emisiách alebo tonokilometroch.

Ani prevádzkovateľ, ani prevádzkovateľ lietadla, ani overovateľ by nemali predpokladať, že prispôsobenie a implementovanie takýchto systémov môže samo osebe minimalizovať rôzne riziká, spojené s overovaním EÚ ETS. Avšak tam, kde má zariadenie alebo prevádzkovateľ lietadla zavedený systém environmentálneho manažérstva, ako napríklad EN ISO 14001, EMAS alebo ekvivalentný systém, toto môže zjednodušiť zber materiálov pre overenie v rámci EÚ ETS za predpokladu, že systém manažérstva rieši všetky záležitosti, súvisiace s dátovým a informačným systémom pre EÚ ETS. Prispôsobenie a implementácia systému manažérstva môže taktiež pomôcť rozšíriť a sformalizovať manažment, implementáciu a neustále zlepšovanie činností, požadovaných pre podporu povolení EÚ ETS, MRR a iných podporných požiadaviek EÚ ETS.

Overovateľ musí riešiť postupy potrebné pre monitorovanie a hlásenie skleníkových plynov a správne zavedenie týchto postupov, ako je identifikované v schválenom pláne monitorovania v rámci činností zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla. Vzhľadom na kontrolné prostredie a systém kontroly musí plán overovania pokrývať požiadavky v AVR, článok 13.

Zhoda implementácie schváleného plánu monitorovania:

Overovateľ musí skontrolovať a potvrdiť správnu implementáciu schváleného plánu monitorovania a súvisiaceho povolenia EÚ ETS, vrátane správnej aplikácie metodiky monitorovania.

Overovateľ by mal preto definovať plán overovania, aby zahŕňal:

- 1) tabuľkové procesory a metódy výpočtu, aby bolo zabezpečené, že tieto sú presné a transparentné a že sa riadia metodikou, definovanou v schválenom pláne monitorovania;
- 2) zdroj externých dát, ako emisné faktory a oxidačné faktory, aby bolo zabezpečené že tieto sú správne a správne aplikované;
- 3) typ merania, o ktoré sa opiera zber dát a či toto meranie:
 - i) bolo zahrnuté do schváleného plánu monitorovania;
 - ii) vyhovuje požiadavkám (vrátane neistoty), špecifikovaným v schválenom pláne monitorovania;
 - iii) je aktuálna platnosť kalibrácie v súlade s postupmi prevádzkovateľa pre zabezpečenie

kvality meracích zariadení a informačnej technológie (pokiaľ sa dá uplatniť). Tam kde nie je možné kalibrovať komponenty meracieho zariadenia a príslušným orgánom boli schválené a v pláne monitorovania boli podrobne uvedené alternatívne kontrolné činnosti, toto by taktiež malo byť overené overovateľom;

- 4) presnosť a aplikovateľnosť činností spracovania, uplatňovaných na primárne toky dát pred tým, ako sú tieto uložené do priebežnej dátovej pamäte a spracované na predloženie v správe o emisiách a správe o tonokilometroch;
- 5) všetky zmeny v údržbe zariadenia a režimoch kalibrovania, ktoré môžu mať podstatný vplyv na ohlasované dáta a správu o emisiách a či tieto majú vplyv na zhodu so schváleným plánom monitorovania;
- 6) dokumentáciu o právnej a prevádzkovej štruktúre a hraniciach zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla, vrátane otázok vlastníctva, fúzií a nákupu, outsourcingu, dominantnej riadiacej kontroly (nad emisiami alebo presunom emisií GHG) a zmluvných podmienok a ako tieto súvisia s rozsahom schváleného plánu monitorovania, hlásenými dátami a správami o emisiách.

Príloha C – Overovací výkon pri opakovaných overovaniach (informatívna)

Platia tie isté overovacie činnosti pre každé zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla?

Každé zariadenie alebo prevádzkovateľ lietadla musí monitorovať svoje emisie skleníkových plynov na základe schváleného plánu monitorovania. Schválený plán monitorovania je špecifický pre každé zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla a ako je požadované, musí byť zmenený, aby odrážal meniace sa okolnosti v súlade s MRR, článok 14.

Aby sa predišlo tomu, že relatívne jednoduché zariadenia alebo prevádzkovatelia lietadiel budú podrobené plánu overovania, ktorý je príliš prísny, boli do tohto dokumentu zaradené dve ustanovenia:

1. Overovateľ musí skontrolovať, či bol pri vypracovávaní správ o emisiách alebo tonokilometroch aplikovaný schválený plán monitorovania. Relatívne jednoduché zariadenia alebo prevádzkovatelia lietadla budú mať oveľa jednoduchší plán monitorovania, než komplexné zariadenia alebo prevádzkovatelia lietadiel, čo má za následok jednoduchší proces overovania.
2. Overovateľ musí stanoviť plán overovania pre každé zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla, Tento plán overovania je vypracovaný na základe strategickej analýzy a analýzy rizika. Týmto spôsobom bude proces overovania prispôsobený špecifickým okolnostiam, ktoré sa vzťahujú na dané zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla a bude vykonaný efektívnym a účinným spôsobom.

Aplikujú sa rovnaké overovacie činnosti na opakované roky?

Overovacie činnosti v rámci toho istého zariadenia alebo pre toho istého prevádzkovateľa lietadla sa budú z roka na rok meniť v závislosti na takých faktoroch, akými sú:

1. Zmeny v schválenom pláne monitorovania;
2. Zmeny v zariadení alebo týkajúce sa prevádzkovateľa lietadla, súvisiace s jeho zdrojmi emisií, prúdmi zdrojov alebo systémom manažmentu dát. Vrátane personálnych zmien;
3. Posilnenie alebo oslabenie manažérskeho systému dát a iných kontrolných činností, ktoré musia byť implementované v súlade s MRR, články 57 a 58;
4. Zistenia z predchádzajúcich rokov.

Aby sa medzi jednotlivými rokmi predišlo duplicitnej práci, boli do tohto dokumentu zabudované nasledovné ustanovenia. Tieto sa dajú aplikovať iba vtedy, keď ten istý overovateľ vykonáva overovacie hodnotenie pre to isté zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla v rámci toho istého obdobia obchodovania:

- a. Pre obe, strategickú analýzu a analýzu rizík, pozornosť v nasledujúcich rokoch zameraná na zmeny a vývoj. Toto bude závisieť od zmien a ich dopadu. S pribúdajúcimi zmenami sa môže stať nevyhnutným opakovať celú strategickú analýzu a analýzu rizika. Overovateľ by mal zhodnotiť a zdôvodniť, či strategická analýza a analýza rizika z predchádzajúceho roka stále platia, alebo či budú na základe nových okolností potrebné zmeny.
- b. Overovateľ určí plán overovania pre každý rok. Tento plán overovania je navrhnutý na základe preverenej a zmenenej strategickej analýzy a analýzy rizika. Týmto spôsobom proces overovania bude vhodný pre špecifické okolnosti, ktoré sa vzťahujú na dané zariadenie alebo prevádzkovateľa lietadla a bude vykonaný efektívnym a účinným spôsobom.
- c. Overovateľ bude brať do úvahy zdokumentované dôkazy a procesy súvisiace s:

- a. posilnením manažérskeho systému dát a iných kontrolných činností, ktoré majú byť implementované v súlade s MRR, články 57 a 58;
- b. pozitívnym dôkazom, že nedošlo k žiadnym zmenám.

Toto môže zredukovať veľkosť vzorky a pokiaľ je tomu tak, odôvodnenie týchto zmien by malo byť jasne zdokumentované, aby sa uľahčila interná a externá previerka.

Čo sa stane keď je overovanie robené novým overovateľom - prevzatie?

V prípadoch, kedy bola v rámci obdobia obchodovania prevzatá overovacia zmluva, hore uvedené úvahy neplatia. Nový overovateľ musí vykonať overenie tak, ako keby to bolo prvé overenie.

Príloha D – Faktory, ktoré treba brať do úvahy pri stanovovaní času a vzorkovania dát (normatívna)

Pri určovaní vyčlenenia času musí overovateľ brať do úvahy nasledovné faktory. Tie isté faktory sa minimálne aplikujú pri určovaní rozsahu vzorkovania dát.

Do úvahy musia byť brané minimálne nasledovné faktory:

1. komplexnosť činností zariadenia alebo prevádzkovateľa lietadla;
2. schválený plán monitorovania a jeho komplexnosť;
3. typy a počet zdrojov skleníkových plynov a zdrojových prúdov;
4. počet parametrov dát;
5. veľkosť celkového prostredia dát a množstvo dát, ktoré majú byť skontrolované, vrátane dát, ktoré neboli spracované na použitie (a návrat k takýmto dátam);
6. presnosť postupov pre riadenie a ukladanie dát, platnosť vzorkovacej frekvencie a či dáta o emisiách chýbajú z dôvodu chyby alebo nesprávneho fungovania zariadení;
7. systém výpočtov a jeho komplexnosť;
8. presnosť a kompletnosť činností získavania dát a manipulácie s nimi;
9. dôraznosť kontrolných činností ako súčasti kontrolného systému, ktoré sú implementované za účelom zníženia vlastného a kontrolného rizika, identifikovaného v hodnotení rizika, ktoré má byť vykonané prevádzkovateľom;
10. veľkosť vzorkovania zakladajúca sa na závažnosti, primeranej istote, vlastnom riziku, kontrolnom riziku a detekčnom riziku;
11. spôsobilosť pracovníkov overovateľa a spôsob, ako budú používaní v priebehu overovacieho záväzku;
12. transparentnosť kontrolného systému a koľkokrát musia ľudia nakladať s dátami;
13. kultúra organizácie súvisiaca s manažmentom a dodržiavaním interných postupov a ich korekcia;
14. jazyk príslušný pre overovanie, potreba použiť tlmočníka;
15. validovanie počítačovo riadených rozhraní a systémov, súvisiacich s dátami;
16. vedenie záznamov;
17. interná previerka a validovanie dát (horizontálne a vertikálne kontroly);
18. či sú určené faktory výpočtu (emisné faktory, čistá výhrevnosť, oxidačný faktor, atď.) prevádzkovateľom alebo tretími stranami (dodávatelia, externé akreditované/neakreditované laboratória), alebo či boli určené na základe implicitnej hodnoty.

Pre zariadenia musia byť brané do úvahy nasledovné dodatočné faktory:

1. aplikácia metód výpočtu alebo metódy merania (alebo kombinácia oboch) pre určenie emisií skleníkových plynov;
2. typy a počet zdrojov emisií tam, kde sú aplikované kontinuálne metódy merania;
3. spôsob, akým sa určuje veľkosť zdrojových prúdov (posúdenie cez zmeny zásob alebo priamo použitím merania), vlastné meranie prevádzkovateľa alebo sa spolieha na dáta dodávateľa;

4. či zariadenie uplatňuje rezervný prístup k hodnoteniu ročnej aktualizácie analýzy neistoty, ktorá je súčasťou overovania v súlade s MRR, článok 22;
5. spôsob, akým boli emisie EÚ ETS určené kontinuálnym meraním emisií, pokiaľ je aplikované, vrátane platných noriem, zásad merania a používaných parametrov;
6. uplatnenie EN 14181 a iných kalibračných požiadaviek v prípade CEMS.

Pre letectvo musia byť do úvahy brané nasledovné dodatočné faktory:

1. kompletnosť zdrojov skleníkových plynov;
2. či prevádzkovateľ lietadla má akékoľvek medzery v dátach;
3. kompletnosť dát o lete, emisiách a tonokilometroch;
4. komplexnosť dát o hmotnosti vyvážení;
5. komplexnosť dát pre spotrebu paliva a nakupovanom palive;
6. dostupnosť externých zdrojov dát, podporujúcich hore uvedené.

Príloha E – Skreslené údaje a nehody (informatívna)

Skreslené údaje a nehody

Skreslené údaje súvisia so všetkými informáciami, ktoré prevádzkovateľ musí predložiť v ročnej správe o emisiách alebo správe o tonokilometroch.

Nakoľko nehody môžu mať dopad na celkové čísla v správe, nehody sa do určitej miery môžu prekryvať so skreslenými údajmi bez ohľadu na to, či majú podstatný vplyv. Nehoda nie je závislá na hranici závažnosti.

Podstatne skreslené údaje existujú minimálne vtedy, keď bola prekročená hranica závažnosti, definovaná v AVR, článok 23.

Podstatne skreslené údaje nie sú záväzne prepojené s hranicami závažnosti. V určitých prípadoch skreslené údaje pod hranicou závažnosti môžu byť chápané ako podstatne skreslené údaje, nakoľko môžu zmeniť posudok príslušného orgánu. V prípadoch, kedy toto vedie k systematickému podhodnoteniu emisií alebo nadhodnoteniu dát o tonokilometroch, dokonca aj také malé chyby môžu byť považované za podstatné. Pokiaľ prevádzkovateľ alebo prevádzkovateľ lietadla odmietne opraviť zistené a opraviteľné chyby, overovateľ musí vydať overovací posudok, že správa o emisiách, alebo správa o tonokilometroch nie je overená ako uspokojivá, pozri AVR, článok 27.

Hodnotenie, či má skreslený údaj alebo nehoda, podstatný vplyv závisí od okolností. Je zložité vopred určiť, aká tvorí nehodu, ktorá má vplyv na hlásené dáta a vedie k podstatne skreslenému údaju.

V závislosti na okolnostiach, nehody by mohli byť:

1. nesprávne kalibrovanie/zabudnuté vykonanie kalibrovania alebo údržby, ktoré by mali dopad na dáta o emisiách;
2. zabudnuté vykonanie opravy a nápravného opatrenia keď zariadenie nefunguje správne;
3. nevykonanie aktualizácie analýzy neistoty v súvislosti s rezervným prístupom;
4. zabudnutie načas nainštalovať vhodný merací nástroj;
5. zabudnutie použiť správny vzorec výpočtu;
6. zabudnutie zahrnúť zdroje, zdrojové prúdy a lety;
7. zabudnutie použiť akreditované laboratórium, ako je určené v schválenom pláne monitorovania;
8. nereprezentatívne vzorkovanie pre účely analýzy.

Faktory, ktoré môžu určiť, či má nesprávny údaj alebo nehoda podstatný efekt:

1. skreslený údaj presahuje hranicu závažnosti;
2. suma skreslených údajov prekračuje hranicu závažnosti;
3. či nehoda alebo skreslený údaj môžu byť opravené. Pokiaľ nehody a skreslené údaje vôbec nemôžu byť opravené, overovateľ by toto mohol považovať za nehodu alebo podstatne skreslený údaj hlavne vtedy, keď toto má dopad na dáta o emisiách alebo tonokilometroch;
4. možnosť opätovného výskytu spolu s dopadom na dáta o emisiách alebo tonokilometroch;
5. doba existencie tohto skresleného údaja alebo nehody: t.j. nehoda v pri zabezpečovaní kvality a kontrolných postupov nebola prevádzkovateľom riešená niekoľko rokov a preto prerástla do skresleného údaja alebo nehody, ktorá už viac nie je pre overovateľa akceptovateľná, nakoľko toto by napríklad mohlo ovplyvniť dáta o emisiách alebo

tonokilometroch.

Zodpovednosti overovateľa s ohľadom na skreslené údaje a nezhody.

Pri overovaní správy o emisiách alebo tonokilometroch musí overovateľ ako počiatočný bod brať schválený plán monitorovania a musí sa pozrieť na to, či je tam úkon, alebo zabudnutie úkonu, ktoré sú v rozpore so schváleným plánom monitorovania.

Avšak, hlavnou úlohou overovateľa je skontrolovať, či sú dáta v správe o emisiách alebo tonokilometroch správne. Toto vychádza z AVR, článok 7, v súlade s ktorým je cieľom overovania zabezpečiť, že emisie boli monitorované v súlade s MRR a že spoľahlivé a správne dáta o emisiách budú hlásené v súlade s článkom 14(3) smernice EÚ ETS.

Podľa AVR má overovateľ v súvislosti so skreslenými údajmi a nezhodami nasledovné zodpovednosti:

1. Overovateľ musí skontrolovať, či dáta v správach boli určené ako vyhovujúce povoleniu EÚ ETS, kde sa dá aplikovať, a schválenému plánu monitorovania. Zabudnutia, uvedenia v omyl a chyby v správach musia byť považované za skreslené údaje. Tam, kde overovateľ identifikoval akúkoľvek nezgodu s MRR, toto musí byť hlásené v overovacej správe;
2. Overovateľ musí určiť skreslené údaje a nezhody tak, že zhodnotí, či monitorovací plán bol implementovaný tak, aby podporil určenie nezhôd a aby sa videlo, či je plán monitorovania aktuálny. Toto by napríklad mohlo byť:
 - a. neimplementovanie postupov pre špecifické kontrolné činnosti (napríklad postupy outsourcingu);
 - b. nekalibrovanie meracích zariadení.
3. Overovateľ musí identifikovať úkon, alebo zabudnutie vykonať tento úkon ktoré sú v rozpore so schváleným plánom monitorovania a toto identifikovať ako nezgodu bez ohľadu na to, či toto má podstatný vplyv. Toto by sa mohlo napríklad týkať:
 - a. monitorovacej metodiky, používanej overovateľom, ktorá nie je v súlade so schválenou metodikou monitorovania, určenou v pláne monitorovania;
 - b. nesprávneho implementovania špecifických kontrolných činností.
4. Pokiaľ overovateľ zistí situáciu, ktorá nie je v súlade s MRR a ktorá nebola opísaná v schválenom pláne monitorovania, musí informovať prevádzkovateľa a musí mu odporučiť, aby túto situáciu dal so súladu s MRR. Toto by mohlo byť urobené odkázaním prevádzkovateľa na príslušný orgán a bola by to informácia na základe ktorej môže prevádzkovateľ konať, aby v budúcnosti zlepšil svoje dáta o monitorovaní a hlásení emisií alebo tonokilometrov. Akýkoľvek nesúlad s MRR, identifikovaný overovateľom musí byť zahrnutý v overovacej správe. Okrem toho sa od overovateľa požaduje, aby dával odporúčania, pokiaľ overovateľ identifikoval akékoľvek oblasti pre zlepšenie v súlade s článkom 30 AVR. Príklady takýchto odporúčaní sa týkajú:
 - a. aktualizácie plánu monitorovania ako výsledok možných zlepšení na schválenú vyššiu úroveň;
 - b. zvýšenej frekvencie kalibrovanie meracích zariadení.

Príloha F- Odkazy (informatívna)

EN ISO 14065: 2013 (ISO 14065: 2013)

Greenhouse gases - Requirements for greenhouse gas validation and verification bodies for use in accreditation or other forms of recognition

EN ISO 14064-3: 2012 (ISO 14064-3: 2006) Greenhouse gases - Specification with guidance for the validation and verification of greenhouse gas assertions

ISO 14066: 2011 Greenhouse gases - Competence requirements for greenhouse gas validation teams and verification teams

IAF MD 6: 2009 IAF Mandatory Document for the application of ISO 14065: 2007

EN ISO/IEC 17021: 2011 - Conformity assessment - Requirements for bodies providing audit and certification of management systems

EN ISO 9001: 2008 Quality management systems — Requirements (ISO 9001: 2008)

EN ISO 14001: 2004 Environmental management systems — Requirements with guidance for use (ISO 14001: 2004)

REGULATION (EC) No 1221/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 25 November 2009 allowing voluntary participation by organisations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS)

EN ISO 19011: 2011 Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing (ISO 19011: 2011)

EN 14181: 2004

Stationary source emissions. Quality assurance of automated measuring systems

ISO 14956: 2002

Air quality -- Evaluation of the suitability of a measurement procedure by comparison with a required measurement uncertainty

Commission Regulation (EU) No 600/2012 of 21 June 2012 on the verification of greenhouse gas emissions reports and tonne-kilometre reports and the accreditation of verifiers pursuant to Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council

Commission Regulation (EU) No 601/2012 of 21 June 2012 on the monitoring and reporting of greenhouse gas emissions pursuant to Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council

Guidance Documents developed by the Commission:

- EGD I - AVR Explanatory Guidance
- MRR 1 General guidance for installations
- GD III Aviation verification guidance

Key Guidance Notes (KGN)

- KGN II. 1 Scope of verification
- KGN II. 2 Verifiers risk analysis
- KGN II. 3 Process analysis
- KGN II. 4 Sampling

- KGN II. 5 Site visits during verification
- KGN II. 6 Verification report
- KGN II. 7 Competence of verifiers
- KGN II. 8 Relation AVR and EN ISO 14065
- KGN II. 9 Relation AVR and EN ISO/IEC 17011
- KGN II. 10 Information exchange

© SNAS 2014